

Ομάδα Παλαιογραφίας Βυζαντινής Μουσικής Τμήματος Μουσικών Σπουδών Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Η Ομάδα Παλαιογραφίας Βυζαντινής Μουσικής ιδρύθηκε το 2006. Έχει ως σκοπό τη διεύρυνση γνώσεων σχετικά με την παλαιά βυζαντινή παρασημαντική, την αναζήτηση νέων προσεγγίσεων στη διδασκαλία Παλαιογραφίας Β.Μ., την ετοιμασία μελλόντων επιστημόνων στον τομέα αυτό, και τη διάδοση της ομορφιάς του βυζαντινού μουσικού θησαυρού στο ευρύτερο κοινό. Μέχρι σήμερα πραγματοποίησε σειρά εισηγήσεων, εργαστηρίων και masterclasses στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, και πήρε διάφορες διακρίσεις. Υπεύθυνη της Ομάδας είναι η επίκουρη καθηγήτρια Μαρία Αλεξάνδρου.

Βυζαντινός Χορός Τμήματος Μουσικών Σπουδών Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Ο Βυζαντινός Χορός αποτελείται από φοιτητές του μαθήματος «Βυζαντινή Μουσική II», και ο σκοπός του χορού είναι μουσικοεκπαιδευτικός. Ως μουσικό σύνολο ιδρύθηκε το 2010 από τον καθηγητή κ. Εμμανουήλ Γιαννόπουλο σε συνεργασία με τη Μαρία Αλεξάνδρου. Από την ίδρυσή του μέχρι σήμερα, ο Χορός εμφανίστηκε σε διεθνή συνέδρια και άλλες εκδηλώσεις που διοργάνωσε το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ.

Σχολή Βυζαντινής Μουσικής "Ιωσήφ ο Υμνογράφος"

Η Σχολή Βυζαντινής Μουσικής "Ιωσήφ ο Υμνογράφος" ιδρύθηκε με πρωτοβουλία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως κ.Βαρνάβα κατά το έτος 2006 και λειτουργεί σε πολυόροφο κτίριο στο κέντρο της Νεάπολης.

Κύριος στόχος της Σχολής είναι η κατάρτιση νέων ανθρώπων πάνω στην ψαλτική αλλά και την παραδοσιακή μουσική. Διευθυντής της Σχολής είναι ο κ. **Δήμος Παπατζαλάκης**, υποψ. διδάκτωρ Τμήματος Μουσικών Σπουδών Α.Π.Θ.

Προσκεκλημένος: Αρχιμανδρίτης Νεκτάριος Πάρης, διακεκριμένος πρωτοψάλτης και μουσικολόγος, επίκουρος καθηγητής του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη.

Μουσικό Πολύτροπο

Το "**Μουσικό Πολύτροπο**" είναι ένα σύνολο φοιτητών του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ., που ενδιαφέρεται να μεταφέρει σε πράξη τις θεωρητικές γνώσεις των μαθημάτων. Δημιουργήθηκε το 1994 από τον **αναπληρωτή καθηγητή του Τμήματος Μουσικών Σπουδών, κ. Ιωάννη Καϊμάκη**, και εμφανίστηκε σε πολλές πόλεις της Ελλάδας και του εξωτερικού. Το **Μουσικό Πολύτροπο** αποτελεί σημαντικό πομπό της ελληνικής παράδοσης, ενώ παράλληλα προβάλλει το πολύμορφο έργο του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

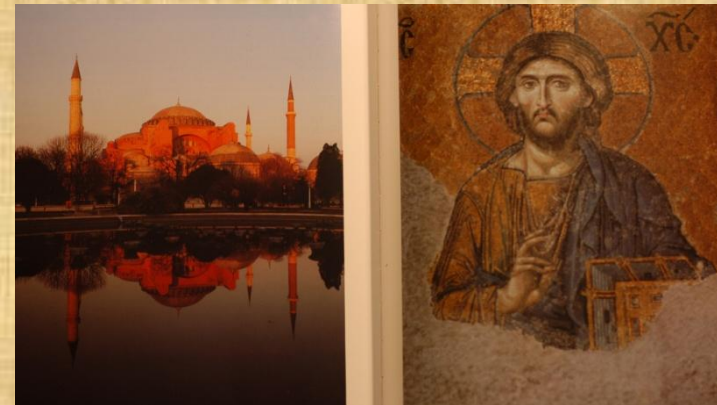
«**Σεβδαλίμ Αμάν**» είναι ένα νεοσύστατο σχήμα φοιτητών του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ., που καλλιεργεί με νεανικό ενθουσιασμό την ανατολική μουσική. Απόψε συμμετέχουν τα εξής μέλη του: Ανδριάνα Κόρακα (τραγούδι & μπεντίο), Χαρίκλεια Κοτσακιαχίδου (κανονάκι), Κωνσταντίνος Γκότηζιας (λαούτο), Βαλεντίνη Παπαγεωργίου (φλογιέρα).

Πηγή φωτογραφικών: V. Bychkov, *Βυζαντινή Αισθητική. Θεωρητικά προβλήματα*, μετφρ. Κ. Χαραλαμπίδης (Αθήνα: Τζαφέρη, 1999), 126-127.

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης - Σχολή Καλών Τεχνών
Τμήμα Μουσικών Σπουδών

σε συνεργασία με τη Σχολή Βυζαντινής Μουσικής «Ιωσήφ ο Υμνογράφος» της
Ι.Μ. Νεαπόλεως & Σταυρουπόλεως

**Κωνσταντινούπολη από τη γέννηση ως την
Άλωση:**

Ένα μουσικο-ιστορικό χρονικό

Πέμπτη, 29 Μαΐου 2014, ώρα 19:30
στο Δημοτικό Θέατρο Νεαπόλεως
(πρώην Δημαρχείο, περιοχή Στρεμπενιώτη)

Θεσσαλονίκη
Είσοδος ελεύθερη

Μέρος Α'

"Ομάδα Παλαιογραφίας Βυζαντινής Μουσικής" "Βυζαντινός Χορός Τμήματος Μουσικών Σπουδών" Σχολή Βυζαντινής Μουσικής "Ιωσήφ ο Υμνογράφος"

Στο Α' μέρος της εκδήλωσης που συνδυάζει τη μουσικολογική έρευνα με τη μουσικοεκπαιδευτική πράξη, σκιαγραφείται η ιστορία της Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας από την ίδρυση της Κωνσταντινούπολης (324) ως την Άλωση της (29 Μαΐου 1453), με αναφορά σε κορυφαία πρόσωπα, σε καθοριστικές σημασίας γεγονότα και σε μουσικοποιητικά έργα που αποτελούν σταθμό στην ιστορία του βυζαντινού πολιτισμού. Το Α' μέρος ολοκληρώνεται με μερικά τραγούδια που απηχούν το ιστορικό γεγονός της Άλωσης και που τεκμηριώνουν την μετεξέλιξη της βυζαντινής μουσικής κληρονομιάς μέχρι της μέρες μας. Τα έργα αυτά εκτελούνται από τους φοιτητές της *Ομάδας Παλαιογραφίας Βυζαντινής Μουσικής* και του *Βυζαντινού Χορού* του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, σε συνεργασία με τους σπουδαστές της Σχολής Βυζαντινής Μουσικής «Ιωσήφ ο Υμνογράφος». Στο πρώτο μέρος συμμετέχουν με σολιστικά μέλη ο Αρχιμανδρίτης Νεκτάριος Πάρης, επίκουρος καθηγητής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, ο π. Λάζαρος Καρανδρέας, καθηγητής της Σχολής Βυζαντινής Μουσικής «Ιωσήφ ο Υμνογράφος», καθώς και το νεοσύστατο μουσικό σχήμα «Σεβδαλίμ Αμάν».

Τα κομμάτια που θα ακουστούν είναι τα εξής:

☞ Εισαγωγή: Ταξίμια στο κανόνάκι: Χαριβλεια Κοτσακιαχίδου

☞ «Χριστός ανέστη», ήχος πλ. α', παλαιοχριστιανικό τροπάριο, από: Γρηγόριος Στάθης, *Μορφές και μορφές* (Αθήνα, 2011).

☞ «Νέος γέγονας Δαυίδ τοῖς τρόποις», ήχος γ', καταγραφή Δήμου Παπατζαλάκη.

☞ «Ο Μονογενής Υἱός και Λόγος τοῦ Θεοῦ», ήχος β', ποίημα Αγ. Ιουστίνου, μέλος από: Κωνσταντίνος Πρίγγος, Άρχων Πρωτοψάλτης της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας, *Θεία Λειτουργία*, επιμ. Γ. Κωνσταντίνου (Αθήνα, 2010).

☞ «Η Παρθένος σήμερον», ήχος γ' παραμεσάζων, Αγ. Ρωμανού του Μελωδού, από: Πέτρος Πελοποννήσιος, Ειρμολόγιον αργόν, χρο I.M. Κουτλουμουσίου 422, τέλη 18^{ου} αι. (χρονολόγηση: Γρ. Στάθης).

☞ «Τῆ Ὑπερμάχῳ», ήχος πλ. δ', προοίμιο του Ακαθίστου Ὑμνου, αρχή της ανώνυμης μελισματικής μελοποίησης στο ψαλτικό στυλ, από το χρο Ashburnhamensis L 64, έτ. 1286, Κρυπτοφέρρη (έκδοση C. Høeg, Monumenta Musicae Byzantinae 4, Κοπεγχάγη, 1956), μετροφωνική δομή.

☞ «Τῆ Ὑπερμάχῳ», ήχος πλ. δ', πρώτη περίοδος του αρχαίου μέλους, από: Γρηγόριος Πρωτοψάλτης, *Ταμείον Ἀνθολογίας* (Κωνσταντινούπολη, 1836).

☞ «Ἀνοιξὼ τὸ στόμα μου - Ῥόδον τὸ ἀμάραντον», ήχος δ' (λέγετος), αποσπάσματα από τον Κανόνα του Ακαθίστου, ωδή α', ποίημα Αγ. Ιωάννου του Δαμασκηνού (ειρμός) και του Αγ. Ιωσήφ του Υμνογράφου (τροπάριο), σε μέλος Πέτρου Βυζαντιού, από: χρο EBE 964 (ειρμός) και προσαρμογή Παύλου Χατζηπαπά (τροπάριο).

☞ «Ῥόδον τὸ ἀμάραντον», ήχος δ', καλοφωνικός ειρμός Μπαλασίου Ιερέως, σε εξήγηση Γρηγορίου Πρωτοψάλτου, *Εἰρμολόγιον καλοφωνικόν* (Κωνσταντινούπολη, 1835). Ψέλνει ο Αρχιμανδρίτης Νεκτάριος Πάρης.

☞ «Τοῖς μαθηταῖς συνέλθωμεν», ήχος β', αναστάσιμο εξαποστειλάριο, ποίημα Κωνσταντίνου Ζ' Πορφυρογέννητου, σε δεκαπεντασύλλαβους στίχους, μέλος από: Πέτρος Πελοποννήσιος, *Ἀναστασιατάριον* (Βουκουρέστι, 1820).

☞ «Συγχαρίητε ἡμῖν», ήχος πλ. β', δοξαστικό του Αρχαγγέλου Μιχαήλ, ποίημα Ανατολίου, μέλος: Πέτρος Πελοποννήσιος, *Δοξαστάριον* (Βουκουρέστι, 1820).

☞ «Ὡς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτῆς», ήχος δ', απολυτίκιο Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου του Τροπαιοφόρου, μέλος σε καταγραφή Δήμου Παπατζαλάκη.

☞ «Τῶν λυπηρῶν ἐπαγωγαί – Πρὸς τίνα καταφεύγω», ήχος πλ. δ' τρίφωνος, ειρμοί α' και θ' ωδῆς του Μεγάλου Παράκλητικού Κανόνα, ποίημα Θεοδώρου Β' Λάσκαρη, μέλος Πέτρου Λαμπαδαρίου-Ιωάννου Πρωτοψάλτου, επιμ. Γ. Ζαριαντζά (Σχολή Βυζ. Μουσικής I.M. Σερρών και Νιγρίτης, 1995).

☞ «Ὁρθοδοξίας ὁ φωστήρ», ήχος πλ. δ' τρίφωνος, απολυτίκιο Αγ. Γρηγορίου Παλαμά, από: I. Καστρινάκης, *Αυτόμελα* (Χανιά, 2008).

☞ «Τῷ Ὑπερμάχῳ», ήχος πλ. δ', κοντάκιο από τη Μεγάλη Εβδομάδα του Αγίου Δημητρίου, προσόμοιο προς το «Τῆ Ὑπερμάχῳ», ποίημα Ιωάννου Σταυρακίου, μέλος από *Μουσικό Πανδέκτη*, τ. Γ' (Αθήνα, 2005).

☞ «Γιατί πουλί'μ δὲν κελαϊδεῖς;», θρήνος της Άλωσης, από την παράδοση της Θράκης, καταγραφή Χρόνη Αηδονίδη. Τραγούδι: π. Λάζαρος Καρανδρέας.

☞ «Μοναχογιὸς ὁ Κωνσταντῆς», παραδοσιακό τραγούδι της Ανατολικής Ρωμυλίας, με το μουσικό σχήμα «Σεβδαλίμ Αμάν».

☞ «Τ' ἀηδόνια τῆς Ανατολῆς», τραγούδι σε ήχο α', από το χρο I.M. Ιβήρων 1203 (17^{ος} αι.), σε μεταγραφή Δέσποινας Μαζαράκη

☞ «Τ' ἀηδόνια τῆς Ανατολῆς», το ίδιο τραγούδι σε αργή εξήγηση του Θωμά Αποστολόπουλου, τον οποίο και ευχαριστούμε. Τραγούδι: Δημοσθένης Σπανουδάκης, Αποστολία Γοργολίτσα.

Μέρος Β'

"Μουσικό Πολύτροπο"

☞ «Τρεις καλόγεροι Κρητικοί» (Χαλιδική, τραγούδι της Άλωσης)

☞ «Ρωμανία» (τραγούδι της Άλωσης)

☞ Οργανικό: διπλή φλογιέρα

☞ «Μάνα, αργυρό κλωντήρι» (Χαλιδική)

☞ «Αφήνω γειά» (Χαλιδικής)

☞ «Ἄσπρο τριαντάφυλλο» (Χαλιδικής)

☞ «Ἀνάθιμά σι ξινιτιά» (Ανατολική Ρωμυλία)

☞ «Πέρδικα» (Θράκη)

☞ «Φέτος το καλοκαίρι» (Θράκη)